

Hagymatermelés a szomszédban

Az idén júniusban Erdei Ferencnek, a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa főtitkáranak vezetésével népfőnt-küldöttség látogatott Jugoszláviába és rész vett a Jugoszláv Dolgozó Nép Szocialista Szövetségének VI. kongresszusán. A magyar küldöttség tagjai a kongresszus után a mezőgazdasági termeléssel is ismerkedtek, s Erdei Ferenc lapunk felkérésére írta cikkét a szomszéd ország hagymatermeléséről.

A szűkebben vett makói körzetben kívül a Viharsarok többi részén, ezenkívül a Bácskában, illetve a Duna mellékén folyik számottevő hagymatermelés. Ezek közül a Békés és Csongrád megyei teljesen makói jellegű, s voltaképpen nem is beszélhetünk másról, mint a makói hagymakörzet kiterjesztéséről ebben az irányban. A bácskai és a Duna-melléki hagymatermelés azonban más, és ha mutat is rokonságokat a makóival, mégis attól elütő, külön termelő-körzetek ezek. És ezek között is leginkább önálló a jugoszláviai Kupusina (Bácskertes) határában folytatott hagymatermelés.

1941-ben jártam ott először, s akkor azt lehetett megállapítani, hogy két eltérés van az ottani és a makói hagymakertészkedés között. Egyik a dughagyma szárításának a módja, a másik a fajta. Egyébként éppenolyan dughagymás kultúra ez is, mint a makói, s éppen úgy a lakosokba kemencéje fölött szárítják a hagymát, mint abban az időben Makón, csupán azzal a különbséggel, hogy nem nád-rácson kiterítve, hanem zsákokban, lazán elhelyezve gerendán a kemence fölött. A fajtájuk pedig a Balkánon általános kisebb, kerekded és kevésbé felfuvalgó fajtájú hagymák csoportjába tartozik.

Ezen a nyáron alkalmam volt újra megfordulni ott és elég érdekes tapasztalatokat lehetett tenni arról, hogy az azóta eltelt 25 év alatt ott hogyan fejlődött a hagyma kultúrája. Ez annál is érdekesebb, mert a 25 év alatt nálunk megvalósult a mezőgazdaság szövetkezeti átszervezése, ott pedig nem, illetőleg csak kisebb részben és az is egészen másféleképpen. Erről még annyit szükséges tudni, hogy ott a miénkhöz hasonló földművelőszövetkezet működik, azonban sokkal szélesebb termelési-értékesítési funkciókkal. Az ő földművelőszövetkezetük a termeléshez szorosan kapcsolódó kereskedelmi tevékenységet folytat, tehát műtrágyát, védekező anyagot stb. szerez be és jórészt rajta keresztül értékesítik a tagok a termékeit. Emellett a földművelőszövetkezet földet is vásárol és azon saját üzemi kezelésében nagyüzemi gazdálkodást folytat. Ez utóbbi azonban éppen Kupusinán igen kismértékű.

Az összehasonlítás végett fel kell idézni, hogy a makói körzetben milyen változások történtek a hagyma művelési módjában az elmúlt évtizedek alatt. A legnagyobb változás, hogy a termelés zömében termelőszövetkezeti nagyüzemi keretben folyik, nagyüzemi táblákban, gépi talajműveléssel. A másik lényeges változás, hogy a dughagyma hőkezelése nagyüzemi szolgáltatás formáját öltötte, s ezt teljesen kialakult módszerekkel a felvásárló kereskedelmi szerv szanitizálta végzik el. Végül bizonyos gépesítést is sikerült megvalósítani a hagyma művelésében, bár ez még csak részleges és elterjedése is korlátozott. A dughagyma termelésében azonban már számottevő gépesített műveletek aró-

Ezzel szemben a bácskai Kupusina határában továbbra is egyéni parcellákon, egyéni kertészkedés formájában termelik a hagymát és jóformán semmiféle gépesítést nem alkalmaznak. Ellenben lényeges változás, hogy csaknem teljesen abbahagyták a dughagyma szárítását és egyszerűen szárítás nélkül ültetik ki a II. és III. nagyságú dughagymát.

dekes, hogy ennek következtében nem vált nagyarányúvá a felfuvalgás. (Ott úgy nevezik, hogy felfuvalgásos.) Nem lehet mondani, hogy nem növekedett a felbőrdözés, azonban elég eltérő ez az egyes termelők-nél. Vannak olyan kertészek, akik tábláján semmivel nincs több virágszár, mint a mi szárított hagymánkon. Az ilyen hagymatermelőknek az a véleménye, hogy ez a körülmény a saját fajtaváltozatuknak köszönhető, s ezenkívül azt a tapasztalatot is erősítették, hogy minél jobb művelést adnak, annál kevésbé magzik fel a kiültetett dughagyma. Az én véleményem szerint csak a fajta jellemzőségeinek tekinthetjük azt, hogy a szárítás nélkül sem bőrdözik fel. Ez mindjárt arra is felhívja a figyelmet, hogy érdemes nekünk is kipróbálni az ő hagymájukat.

Visszont sok minden számunkra is érdekes abból, ami nálunk történik a hagymakultúra fejlesztésében. Ők maguk mindenesetre legjobban a gépek és a gyomirtó vegyszerek iránt érdeklődnek. Egyes kertészeket kipróbálták bizonyos gyomirtó vegyszereket, de még nem találták meg azokat, amelyek a gyakorlatban is beválnak lennének tekinthetők. Ismeretes, hogy nálunk a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézetben Bruder János és munkatársai több ilyen vegyszert is sikerrel próbáltak ki, tehát elvileg nálunk már megoldottak tekinthetők ez a kérdés, ha a gyakorlati alkalmazás még akad az is. Hasonlóképpen vagyunk a gépekkel is; kivéve a dughagymaültetést, minden más művelési lépése lényegében megoldott, szintén megfigyelve, ha az alkalmazás körül még bőven vannak is problémák.

Érdemes megjegyezni azt is, hogy milyen a határ egy olyan hagymatermelő körzetben, ahol lényegében még a kisüzemi gazdálkodás folyik. Pontosan olyan, mint gyermekkoromban volt Makón a „Járandó”-földeken. Hasonló középkörtött talaj, sok hajlattal, szikes vagy szikesedő erőkkel. Ugyanúgy, mint akkor nálunk, most is hagyma-, búza-, kukoricatáblák váltják egymást Kupusina határában, s a mi szemünknek már feltűnő, hogy mekkora minőségű különbségek vannak az egyes termelők táblái között.

Külön érdekesség és bizonyos tanulságot is rejt számunkra az ottani hagymatermelők egyéb növénytermelése. Nálunk ugyanis a hagymatermelés szigorúan a szántóföldi növénytermelés körébe illeszkedik és társnővényei a kukorica, a cukorrépa és a takarmánynövények. Ott viszont a hagymatermelés különféle más zöldségfélék termelésével is társul. Így különösképpen termesztik a paradicsomot és a zöldséprizkát, valamint a káposztát, mégpedig a sajátosságosan nagyrészt öntözés nélkül, de mégis úgy, hogy a mélyebb rétegekben helyezik el azokat a vízigényes növényeket.

Különösen tanulságos e tekintetben, hogy újabban viszont terjed az öntözés és ezt kiterjesztik a hagymára is. Ez azonban olyan tapasztalatok, hogy a hagyma öntözésével nagyon csínján kell bánni és több termelő minden öntözés ellenére sem hajlandó öntözni a hagymáját. Olyanlál is ta-

lálkoztam, aki pár évig csinálta és azután abbahagyta, mert megnövekedett a peronoszpóra kártétele és kevésbé eltartható lett a hagymája.

Végéreményben e szomszédos hagymatermelő körzetben nem tapasztalható olyan, ami teljesen új vagy ismeretlen lenne számunkra. A legérdekesebb mégis a hagymafajtájuk, annak következtében, hogy szárítás nélkül sem magzik fel. Visszont ott is az a tapasztalat, hogy a szárítás nélkül ültetett dughagyma valamivel kisebb termést ad, viszont szárai felállóak maradnak, tehát a művelés könnyebbé válik, és a legfőbb különbség, hogy korábban ér. Azt is állítják, többben, hogy jobban ellenállnak a betegségeknek.

Végül érdemes megemlíteni arról, hogy milyen örömmel és barátsággal fogadták a látogatást és rendkívül nagy érdeklődést mutattak, s azt a szándékukat is kifejezték, hogy hamarosan Szegedre is, Makóra is ellátogatnak tapasztalatok szerzése végett.

Értik a jószágok nyelvét

Újdonság?... A csend. Embernek, állatnak egyaránt visszaadták természetességüket. A gondozók házat, a tsz tehénistállóját ismét birodalmába vette a legelemből tanyasi adomány: a nyugalom.

Visszatért a nyugalom

Lustán nyújtózkodnak a tehenek a szegedi Felszabadulás Tsz szellős, korszerű istállójában. A gondozók, akik hajnali fél 4-kor etetik és tisztítják az állatokat, már hazatértek. Néhány takarmányos, a „napos” és a brigádvezető beszélget.

Amióta elköltözött a fűrótorony a szomszédunkból, visszatért a megszokott élet. Februárban, amikor a tűzszerek első ízben gyújtották meg a gázfályt, egy hétig alig aludtak a tehenek. Kanyuk Mihály bácsi, az éjjeliőr hiába csitította, szölongatta a nyugtalanokodókat. A fel-felvilanó, majd lanyhuló lángszlop vörös fényt lövelt az ablakokra, az állatok vesztélyt szimatoltak... Egyik napról a másikra 100 liter tejfel apadt az istállóatlag — magyarázta Molnár Imre, a tsz állattenyésztési brigádvezetője.

Egy hét után hozzászóltak a tanyai zajhoz, a tejhozam lassan ismét gyarapodott. Ma 15 liter a fejési átlag a 2-es üzemegység száz férőhelyes istállójában. Májusától októberig zöldtakarmányt kapnak az állatok, s ez három literrel növelte a tehenenkénti tejhozamot.

660 ezer liter tej

A brigádvezető nyolc éve dolgozik a tehenészetben, előbb gondozó és fejő volt. Két éve lépett elő. Itt kilenc tehenész dolgozik, többségük a törzsgárdához származik. Molnár Sándorné és Rác Lajos hat éve, Szekecs István és két lánya (Varga Istvánné, illetve ifj. Szénási Györgyné) négy éve. Buzder István három éve dolgozik a tehenészetben.

— Hogy melyik jobb? Szinte nem is tudok választani közülük — jegyzi meg a brigádvezető. A két istállóban dolgozó 17 tehenésznél idén 660 ezer liter tejet kellett kifejnie. Tehenenként 3500 liter a terv. A féléves teljesítmény idejében megvolt. Ugyanakkor született 106 borjú, azéves terv 152 szaporulatot ír elő. A brigádvezető otthona

Háromhetes vas-műszaki cikk kiárúsítás

Olcsóbb bútorok — Az OFOTÉRT nyári vására

A Belkereskedelmi Minisztérium és a SZÖVOSZ közös utasítása alapján a vas-műszaki kereskedelem július 25 és augusztus 13 között országos engedményes kiárúsítást rendez. A becslések szerint 95 millió forint értékű vas-műszaki cikket hoznak forgalomba 10—40 százalékos engedménnyel. Hétfőtől egyebek között olcsóbban vásárolhatók egyes rádiókészülékek, ötvénszer tölthető akkumulátortelemek, M 102-es típusú mosógépek, zúzmara fagyaltgépek, különféle háztartási eszközök és finomacélárak.

Az érvényes rendeletek a kereskedelmi vállalatoknak teljes önállóságot adnak. Ők döntenek el, hogy milyen cikket mennyivel adnak olcsóbban, s így — az úgynevezett kereskedelmi tilalmi listán nem szereplő — bármilyen cikket bevonhatnak a kiárúsításba.

A fenti időszakban a vas-műszaki cikkeken kívül több mint 10 millió forint értékben néhány fajta bútort is kedvezményesen bocsát a vásárlók rendelkezésére a kereskedelem.

Ugyancsak július 25-től

augusztus 13-ig tart engedményes nyári vásárt az OFOTÉRT. A kiárúsításon körülbelül 185 000 napvédő szemüveg, a jelenlegi 15 millió forintos fogyasztási ár helyett 11 millió forintért kerül forgalomba. Egyebek között a Palermo 48 forint helyett 32 forintért, a Pallas 114 forint helyett 80 forintért kapható. Az OFOTÉRT engedményes vásárára ezenkívül még mintegy 1000 fényképezőgép, 600 filmfelvétel, 150 különböző objektív is olcsóbban vásárolható. A FED—3 típusú fényképezőgép például 1200 forint helyett 950 forintért, a Sport filmfelvétel 800 forint helyett 600 forintért, a Kvarz típusú filmfelvétel pedig komplett tartozékával együtt 1200 forint helyett 900 forintért kapható. A vállalat gondoskodott arról, hogy a kedvezményes árú napszemüvegek az ország valamennyi OFOTÉRT-üzletében, áruházában, illatszer- és ajándékboltjában, a földművelőszövetkezeti üzletekben egyaránt kaphatók legyenek. Az olcsóbb fényképezőgépeket és fotókatékat elsősorban az OFOTÉRT-üzletek árúsítják. (MTI)

Sikeres véradónap a textilművekben és a karhatalomnál

Reggel 6-tól délután 6-ig egymásután érkeznek a véradók a szegedi textilművekbe. Az idei véradónapon százal többet jelentek meg, mint tavaly. Ezt az eredményt a magyarítja, hogy a szocialista címűt versenyző brigádok most az önkéntes véradást is vállalásaik közé foglalták.

Hegedűs Istvánné adott először vért e szavak kíséretében:

— Segíteni akarok a betegek mielőbbi meggyógyításában.

Ilyen szándékkal jött Barna István is, aki negyedszer, Bőrcsök Ferencné, aki másodszor adott vért. Szép János művezető már törzstag: 49 alkalommal segített a rászorultakon életet mentő vérel. Kőszó Dezső művezető és Martonos Károlyné szakszervezeti bizalmi a befűző üzemrész dolgozói előtt mutatott példát és lett is sok követőjük. Perényi Mihály ötszörös véradó, családtagjai is adtak már vért. Andirko Károlyné brigádvezető társával együtt jelentkezett véradásra ugyanúgy, mint ahogy a TMK-sok is, Döme Dezső szakszervezeti bizalmi vezetésével. Harta János, a szövetség vezetője is az első között volt.

A textilművekben a jól sikerült véradást felvilágosító munkával előkészítette a szakszervezet, különösen Farkas Józsefné szakszervezeti bizottsági titkár és Lengyel Józsefné SZTK-titkár. Az üzemorvos, dr. Kecskeméti Flóra és a textilművek igazgatója, Móczán Lajos is aktívan közreműködtek a szervezésben.

Molnár Imre rendőrnagy arról tudósított bennünket, hogy a szegedi karhatalmi egység sem maradt le a véradóktól.

A szolgálatból érkezők is írja — örömmel adtak vért többi bajtársaikkal együtt. Sebők Sándorné, a szegedi véradó állomás munkatársa pedig e szavak kíséretében fordult a karhatalmistákhoz:

— Kinek adjam az oklevelet? Kinek köszönhetem meg, hogy az egység beosztottai vértüket adták súlyos sérülteknek, betegeknek, a hősi vietnami nép megsegítésére. Tudjuk, hogy a karhatalomhoz sosem jövünk hiába, itt mindig készséggel vettek részt a véradásban.

A karhatalmisták összesen 335 liter vért adtak, s ezzel is igazolták, hogy ők a béke igaz védői.

Miért történt a baleset?

Vissza kell térni egy közlekedési balesetre, amely július 16-án, szombaton délelőtt történt a Csongrádi sugárút végén, a sándorfalvi sorompó nélküli vasúttájtárolásnál. Mint ahogy lapunkban már hírtl adtuk, Bozóki György 15 éves, Újszeged, Alsókikötő sor 9/b szám alatti lakos kétlovas kocsi hajtott, amely a mihályteleki Új Élet Tsz-é volt. Az 1917-es Békéscsaba felől jövő személyvonat robotgott át a vasúti átjáróban, amikor a lovak a sínre értek. Páratlan szerencse, hogy a fiatal gyereknek a hajszála sem görbült meg, a lovak viszont a helyszínen kimúltak. Mintegy 22 ezer forint kár érte a mihályteleki Új Élet Tsz-t.

E baleset tanulságaként érdemes figyelmet szentelni az előzményeknek. A kocsit tulajdonképpen hajtója Kállai Zoltán Szeged, Nemestakács utca 38. szám alatti lakos, a mihályteleki tsz tagja. Ő fuvaroz a tsz-nek. A fiatal fiút két hónapja maga mellé vette segítségül. A gyerek nála lakott, ott kosztolt, s együtt jártak fuvarba. Előző nap és éjjel Apátfalváról hoztak építési anyagot. A balesetet megelőzően azonban Kállai Zoltán már nem volt a kocsin. Motorkerékpá-

ron hajtott be Szegedre, egyedül hagyva a tapasztalatlan fiút a bakon. S vajon Kállai Zoltán tudott-e arról, hogy ahol leakodtak, a 15 éves Bozóki Györgyöt megittatták másfél deci palínkával.

A rendőrség helyszíni vizsgálata azt is kiderítette, hogy a balesetet követően, hogy a gyerek éhgyomorral itta a palínkát. Előtte való este nem vacsorázott, másnap nem reggelizett, s éjjel úton voltak, tehát nem aludt.

Ezek után nem csoda, ha a gyereket elnyomta az álom, a kimerültség, s ezt tetézte az erős palínka. Semmit sem látott, hallott a balesetből, mert aludt a kocsin. Utána az útor költögette, térítette észhez, de mikor a rendőrség a helyszíni vizsgálatot tartotta, ismét elaludt. Mind-egy arra enged következtetni, hogy több van e baleset mögött, mint véletlenség, figyelemhiány.

Miért történt elsősorban Kállai Zoltán a felelős, aki fuvarozás közben nem gondoskodott a gyerek pihenéséről, élelmézéséről, s végül a városra hagyta a bakon. De felelősek azok is, akik bepálinkáztatták a fiút. S ezek kik? Még nem tudjuk, re-

méljük őket is megkérdezzük majd, hogy ezt miért tették. A vendéglobben szeszest itallal nem szolgálják ki a 18 éves aluliakat. Ugyanez háznál szabad?

A fiú anyja, Bozóki Sándorné csak lapunkból értesült a balesetről, s azonnal rohant a Nemestakács utcába, Kállaiékhoz. Tőle tudtuk meg, hogy két hónapja dolgozik a fuvaros mellett Bozóki György. Az anyja elmondása szerint erre az időre, a szinte önállóan végzett munkáért ezer forintot kapott, hogy vegyen magának rajta cipőt, ruhát, inget. Kállai egyáltalán nem fizette túl a fiút, dologra bízta viszont nagyvonalúan serénykedett. Igaz, a fizetésben nem állapodtak meg vele. Bozókiné úgy tett, annyit adion Kállai Zoltán a gyereknek, amennyit szán. Hát ennyit szánt...

A gyerek azóta nem mer visszamenni hozzá, nehogy elövegye a lovakért. Hát ennyit történt a balesetet megelőzően és utána. Bizonyára az illetékes hatóság sem elégszék meg csupán a ténnyel, hogy egy sajnálatos baleset történt. A történetért többet is felelősek.

L. F.